

moniken ofta är kärv och någon gång nästan modärn, kan man dock i flere av våra vesprar tydligt spåra den gregorianska stilen, ehuru bearbetad både i melodiskt och rytmiskt avseende. Visserligen finnas bland våra tryckta vesprar sådana, som varken i ett eller annat avseende erbjuda något av större intresse, men att den rena gregorianska stilen icke blivit tilllämpad i de bättre av dem, beror icke på bristande kunskap om densamma, emedan dessa vesprars musikaliska sammanställare eller kompositörer grundligt studerat den gregorianska kyrkosången. Framtiden får utvisa huruvida den fortsatta utvecklingen hos oss skall hålla denna kurs eller om den skall ledas mot en renare och ursprungligare gregoriansk stil.

(Forts.). J. Sundberg.

Musiken och skolan i det nutida Tyskland.

Redan Luther ställde ju den fordran på en god lärare, att han skulle kunna sjunga och äga förmåga att leda de ungas musikövningar. Dessa krav hålla på att bli en verklighet i våra dagars Tyskland. Seminarierna förvandlas till pedagogiska akademier, där musiken får en otroligt gynnad ställning. Så t. ex. öppnades den 22 maj i år den pedagogiska akademien i Frankfurt an der Oder där ej mindre än 8 av veckans 24 lektionstimmar äro anslagna till musik. De fördelas på 2 timmar körsång, 2 t. teori, 1 t. piano, 1 t. violin, 1 t. tonbildning och 1 t. föreläsning i musikhistoria. Musik har blivit ett huvudämne och musikalisk kunnighet ett villkor för att bli lärare.

Man frågar sig, hur en så revolutionerande omvärdering varit möjlig. Man kan gott säga, att upprinnelsen därtill är att söka i den tyska ungdomsrörelsen, som företrädd av sådana föreningar som "Wandervogel" och Freidomsrörelse. Inom denna har organiserats offentliga sångstunder, unisona friluftskonserter, folkmusikskolor och "Singwochen" för ledare o. a. Ja, den har haft ett så djupgående inflytande, att staten helt beaktar denna rörelses krav på musikalisk fostran vid seminariernas omformning till pedagogiska akademier efter den moderna arbetsskoleprincipen. Det folkliga musicerandet har tillvunnit sig ökat anseende. Man ser ej längre ner därpå från någon konstnärlig höjd, och många av Tysklands förnämsta krafter på det musikaliska området äro aktivt verksamma inom den folkliga musikverksamheten.

Dessa strävanden till en pånyttfödd musikkultur ha djupa rötter. De få ej fattas som en teknisk musikalisk tendens, utan mera som ett socialt, etiskt och estetiskt nydaningsarbete. I Tyskland som i andra efterkrigsländer utgör det stora pedagogiska och sociala problemet av i dag spän-

ningen mellan individen och gemenskapen. Allt starkare betonas det gemensamma, och staten som det högsta uttrycket härför har vunnit ökad auktoritet. Allt beror på hur denna spänning löses. En personlighet vars strävan ej går ut på skapandet av gemensamma värden, är mer eller mindre betydelslös. Den s. k. världskrisen är ingenting annat än en omvandlingsprocess av mänsklig gemenskap, en slags folkvandring inom folkgemenskapen, vilken har till mål att bilda nya gemensamhetsformer. Längtan efter gemenskap är en social och därifrån vidare en religiös rörelse. Ty för den det en gång blivit klart, att gemenskap utan sedlig-etisk betoning, utan tjänandet av en idé, utan uppoffring av alla rent personliga, egoistiska motiv icke kan bestå, kommer sammanhanget mellan social och religiös livsform att synas självklar. Man söker en räddning undan nedbrytande krafter i de värden, som utgå från gemenskapen. Denna har även vänt sig till musiken som gemensamhetsbildande faktor. Musik är den konst, som genom skapande och efterskapande fantasi verkar på människorna i gemen, musik är världsspråket, som utan vidare förstås av alla folk. I sanning gives det ej någon den enskildes musik, ty denna får verklig tillvaro och klang först som gemenskapsmusik.

Uppfostran till musik betyder alltså i våra dagars Tyskland att uppleva gemenskapen. Musik är livsuttryck, musik är gemenskapskonst. Det utslagsgivande är vilja till gemenskap, i vilken de ledande och de ledda underordna sig samma mål. Överallt är musikens djupa sedliga värde inordnad i livsgestaltningens och livsorganisationens allmänna uppgifter. Som pedagogiskt medel fattar man alltså musik och dess uppgift på ett helt annat sätt än som konsertmusik. Dennas uppgift är väl i allmänhet att låta skönhet i form av välljud strömma över en passiv åhörarskara, lösa oss ur det vardagliga och för en kortare stund låta oss glida hän till en bättre värld. I pedagogisk mening är musik ej något njutningsmedel utan ett kulturföremål, ingen tjänarinna utan en drottning. Musik är en andlig verklighet vars förkroppsligande ligger i våra händer. Man tror inte, att inträngandet i musiken sker blott genom förfining, genom överdrivna, raffinerade stämningar, utan genom ett allt djupare inträngande i musikens vilja. Musiken är ej blott stämningsangelägenhet, som möjliggöres genom mekaniskt-tekniska färdigheter, utan en besinningsangelägenhet.

Musik har ett eget värde. Den är ej blott ett själsligt näringsmedel, utan man vill också tjäna och vörda den som andlig makt. Musik är något fribo-ret. Den skall ej blott vara någonting, som man kan, eller vet, eller har kännedom om. Musik skall leva och upplevas. Dess värde ligger alltså till stor del i arbetet med densamma, i skapande upplevelse, ej i ett passivt vegeterande. Vi böra ej nödvändigtvis gå en omväg över konsertsalen och

konsertermusik, utan vi böra sättas i stånd att uppleva musikens värde genom eget arbete.

Man tror, att musiken framskrider efter egna över människan stående lagar. Att fatta dessas innersta väsen anser man vara musikuppföstrans uppgift. Först när man förstått det mest elementära av det musikaliska vardandet, har man förmåga att uppleva musik. Då först har man möjlighet att leva sig in i de musikaliska konstverken. Vi skola först uppleva de enklaste formerna, en enkel melodis energiutlösning och sedan försöka närma oss konstverket med skapande fantasi. Vi böra ej gå med förutfattad mening till musiken utan taga emot den med öppet sinne. Den ledande idén i denna socialt betonade musiktendens är alltså gemenskapen, dess innersta uttryck arbetsprocessen. Blott som gemenskapsbildande kraft kan musiken utveckla sig fritt och göra sig gällande i folklivet. Den viktigaste begynnelsen på den vägen är musikuppföstran i skolan, det egentliga målet måste vara idén med gemenskapsmusiken, som är ett uttryck för vår tids kultur, vilja och livsåskådning.

Helt visst har tyska folket i denna musikkultur starka rötter för sin livskraft.

Hjalmar Torell.

Meddelanden.

Schütz-festen 1930. Det nya Schütz-sällskapet har utfärdat kallelse till Schütz-fest den 15 och 16 november, avsedd att hållas i Berlin—Charlottenburg. Festen anordnas genom den statliga akademien för kyrko- och skolmusik. Och medverkande bliva akademiens körskola och ungdomskör, den evangeliska Bachföreningen under prof. Wolfgang Reimann, kammarkören Caecilia och Collegium musicum instrumentale. Som solister medverka lärare och elever vid akademien. Anmälan om deltagande göres till Büro der Staatlichen Akademie für Kirchen- und Schulmusik, Charlottenburg 5, Schloss am Luisenplatz. Deltagaravgiften är 10 mark.

Orgeldispositioner. Ny orgel i Västra Skräplinge kyrka av Malmö stad. Disponerad av församlingens organist N. G. Zettergren. Byggd av orgelfabrikör A. Mårtensson, Lund. Invigd Kristi Himmelsfärdsdag 1930.

Manual I 56 toner, 8' och 16' stämmor utbyggda till g'''
Borduna 16'
Principal 8'
Fl. harm. 8'
Oktava 4'
Rauschkvint

Manual II 56 toner. Utbyggd till g'''
Gamba 8'
Fugara 8'
Voix céleste 8'
Gedackt 8'
Fl. oktav. 4'

Pedal
Principalbas 16'
Subbas 16'
Cello 8

Koppel m. m.

II/I
II/Ped.
I/Ped.
II 4'/I
II 16'/I
I 4'

M.F.
Tutti
Fri komb. 1
2
Aut. Pedalomv.
Svällare II